

הצעת כללי אתיקה לחברי הכנסת

בתוקף סמכותה לפי סעיף 13ה לחוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951¹, מתקינה ועדת הכנסת כללים אלה :

תוכן העניינים

פרק א': מטרה וערכים

פרק ב': פרשנות

פרק ג': תחולת הכללים והפרתם

פרק ד': התמסרות למילוי התפקיד

פרק ה': התנהגות הולמת

פרק ו': ניגוד עניינים

פרק ז': עיסוק נוסף

פרק ח': מתנות וטובות הנאה

פרק ט': השתתפות בכנסים, באירועים ובפעילויות בישראל ובחוץ לארץ

פרק י': הצהרת הון

פרק י"א: ממלאי תפקידים בכנסת

פרק י"ב: ועדת האתיקה

פרק י"ג: קובלנות

פרק י"ד: עיצומים

פרק ט"ו: הוראות שונות

פרק ט"ז: תחילה והוראות מעבר

פרק א': מטרה וערכים

1. מטרה מטרתם של כללים אלה היא לטפח התנהגות ראויה של חברי הכנסת, כדי לשמור על כבודה של הכנסת, להבטיח את טוהר המידות של חבריה ולבסס ולקדם את אמון הציבור בכנסת ואת מעמדה המיוחד בדמוקרטיה הישראלית.
2. ערכים חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה, ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת, יפעל כנאמן הציבור לטובת המדינה, ימלא את שליחותו בכנסת באחריות, במסירות, ביושר ובהגינות, יקפיד לקיים את דיני המדינה ולא יעשה שימוש לרעה בזכויות ובחסינויות המוקנות לו.

פרק ב': פרשנות

3. הגדרות בכללים אלה –
- "בן משפחה" – בן זוג, הורה, צאצא, אח ובן זוג של כל אחד מאלה, וכן כל מי שפרנסתו על חבר הכנסת;
- "גוף ציבורי" – גוף הפועל למטרות ציבוריות;
- "ועדה", "ועדה של הכנסת" – ועדה מוועדות הכנסת, לרבות ועדה לעניין מסוים, ועדה משותפת, ועדת משנה או ועדת חקירה פרלמנטרית;
- "ועדת האתיקה" – הוועדה שמונתה לפי סעיף 59(א);
- "חוק החסינות" – חוק חסינות חברי הכנסת, זכויותיהם וחובותיהם, התשי"א-1951;
- "חוק הכנסת" – חוק הכנסת, התשנ"ד-1994²;
- "טובת הנאה" – לרבות כסף, שווה כסף, נכס, מוצר או שירות;
- "קובלנה" – כמשמעותה בסעיף 71;
- "רשות ציבורית" – משרד ממשלתי, רשות מקומית, תאגיד שהוקם על פי חוק, חברה ממשלתית או חברת בת ממשלתית כהגדרתן בחוק החברות הממשלתיות, התשל"ה-1975³, או חברה עירונית או חברת בת עירונית כהגדרתן בחוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985⁴;

2 ס"ח התשנ"ד, עמ' 140.
3 ס"ח התשל"ה, עמ' 132.

"תמורה" – תמורה כספית או תמורה חומרית אחרת.

- פרשנות 4. (א) הסמכות לפרש כללים אלה מוקנית לוועדת האתיקה.
(ב) כללים אלה יפורשו ברוח סעיפי המטרה והערכים.

פרק ג': תחולת הכללים והפרתם

תחולת הכללים 5. כללים אלה יחולו על כל חברי הכנסת, ובכלל זה על חברי הכנסת המכהנים כשרים או כסגני שרים, וכן על שרים שאינם חברי הכנסת, אולם לעניין שרים וסגני שרים, יחולו כללים אלה, אלא אם כן נאמר אחרת, וככל שאינם סותרים כללי אתיקה אחרים, את הנחיות היועץ המשפטי לממשלה ואת הנחיות מבקר המדינה החלים עליהם.

- הפרת הכללים 6. (א) הפרת כללים אלה, ובין היתר סעיפי המטרה והערכים שבהם, או אי-קיום החלטה של ועדת האתיקה, הם עילה להגשת קובלנה נגד חבר הכנסת.
(ב) אין בחסינות של חבר הכנסת בפני פעולה משפטית לפי חוק החסינות כדי למנוע מוועדת האתיקה לדון בקובלנה נגדו ולהפעיל את סמכויותיה לפי כללים אלה.

פרק ד': התמסרות למילוי התפקיד

מטרה – פרק ד' 7. מטרת הכללים בפרק זה היא להבטיח שחבר הכנסת, כנבחר הציבור, יתמסר למילוי שליחותו הציבורית.

- הקדשת זמן לתפקיד 8. (א) חבר הכנסת יקדיש את עיקר זמנו למילוי תפקידו כחבר הכנסת.
(ב) חבר הכנסת ישתתף בישיבות הכנסת ובישיבות ועדותיה באופן סדיר.
(ג) חבר הכנסת המכהן כשר או כסגן שר יקדיש למילוי תפקידו בכנסת ולמילוי חובותיו כלפי הכנסת את הזמן הנדרש לכך.
(ד) חבר הכנסת לא ייעדר מהכנסת ללא הצדק סביר –

- 5 (1) תקופה רצופה של חודש אחד או יותר בתקופת כנס אחד של הכנסת; או
(2) שליש או יותר מכלל ימי הישיבות שקיימה הכנסת בתקופת כנס אחד של הכנסת; ואולם –

⁴ ס"ח התשמ"ה, עמ' 60.
5 סעיף זה מחייב תיקון מקביל של חוק החסינות (קובע כיום תקופה של חודשיים).

(א) אם הוא סגן שר – שתי חמישיות או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור;

(ב) אם הוא שר – מחצית או יותר מכלל ימי הישיבות כאמור.

(ה) ועדת האתיקה תבדוק, לגבי כל כנס של הכנסת, את נוכחות חברי הכנסת לפי סעיף זה, ותקבע מהו הצדק סביר לעניין היעדרות מהכנסת.

פרק ה': התנהגות הולמת

9. מטרה – פרק ה' מטרת הכללים בפרק זה היא להבטיח התנהגות ההולמת את המעמד של חבר הכנסת כנבחר הציבור.
10. כבוד הכנסת וחבריה חבר הכנסת ישמור על כבוד הכנסת וכבוד חבריה.
11. התנהגות בדרך הולמת חבר הכנסת ינהג בדרך ההולמת את מעמדו כחבר הכנסת.
12. קיום דיני המדינה חבר הכנסת יקפיד לקיים את דיני המדינה; אין בכלל זה כדי לפגוע בחסינות העומדת לחבר הכנסת במילוי תפקידו.
13. חסינויות וזכויות חבר הכנסת יימנע משימוש בלתי ראוי בחסינויות ובזכויות המוקנות לו על פי דין כחבר הכנסת.
14. לשון הולמת חבר הכנסת לא יתבטא בלשון גסה ובשפה ירודה; ביטויים חריפים בעניינים שבהשקפת עולם לא יהוו הפרה של כלל זה, בהיותם חלק מחופש הביטוי הפוליטי הרחב המוקנה לחברי הכנסת.
15. קשר עם הציבור חבר הכנסת יקיים קשר עם הציבור במשכן הכנסת ומחוצה לו, באופן אמין, אחראי והוגן, תוך שמירה על כבוד הכנסת ובאופן ההולם את המעמד של חבר הכנסת.
16. מילוי הוראות יושב ראש הכנסת ימלא אחר הוראות יושב ראש הכנסת בכל הנוגע לסדר ולביטחון במשכן הכנסת; חבר הכנסת ימלא אחר הוראות יושב ראש ישיבת הכנסת שניתנו לפי תקנון הכנסת.
17. מידע שגילוייו אסור חבר הכנסת לא יגלה מידע שנמסר לו בתוקף מילוי תפקידו וגילוייו אסור על פי כל דין.

18. התנהגות בכבוד
כלפי עובדים
ומוזמנים
- חבר הכנסת ינהג בעובדים במשכן הכנסת, וכן במוזמנים לכנסת או לוועדותיה, בכבוד ובהגינות.
19. יועצים
פרלמנטריים
- (א) חבר הכנסת יסתייע ביועציו הפרלמנטריים רק לשם מילוי תפקידו כחבר הכנסת.
- (ב) חבר הכנסת ינחה את היועצים הפרלמנטריים שלו ויפקח על עבודתם, כדי שימלאו את תפקידיהם כראוי, וינהג בהם בכבוד ובהגינות.
- (ג) חבר הכנסת לא יעסיק יועץ פרלמנטרי שהוא קרובו; בסעיף זה, "קרוב" – בן משפחה וכן צאצא, אח או הורה של בן משפחה.
20. תשובה על פניות
ציבור
- חבר הכנסת שקיבל פנייה אישית בכתב בנוגע לתפקידו, ובה בקשה להתייחסותו או לפעולה מצדו, ישתדל להשיב על הפנייה, אולם לא יראו באי-מענה הפרה של כללים אלה.
21. שימוש בציוד
הכנסת ובתקציב
השנתי
- (א) חבר הכנסת ישתמש בציוד הכנסת באופן סביר לשם מילוי תפקידו כחבר הכנסת.
- (ב) חבר הכנסת ישתמש בתקציב השנתי להוצאות הכרוכות במילוי תפקידו וקשר עם הציבור, שהוא מקבל מן הכנסת, רק לשם מילוי תפקידו כחבר הכנסת, ובהתאם לכללים שנקבעו לעניין זה בהחלטת שגר חברי הכנסת (הענקות ותשלומים), התשס"א-2001.⁶
- (ג) חבר הכנסת המשתמש בתקציב השנתי האמור בסעיף קטן (ב) לשם הכנת מסמך בדבר פעילותו הפרלמנטרית, לא יכלול בו פרסומת מסחרית.
22. שימוש בתואר חבר
הכנסת ובתארים
נוספים
- (א) חבר הכנסת לא ישתמש, במכתביו או באופן אחר, בכתב או בעל פה, בתואר תפקידו כחבר הכנסת או כעומד בראש גוף של הכנסת, או בסמל המדינה או בסמל הכנסת, בקשר לעניין פרטי או לעיסוק כלשהו, אלא רק בקשר למילוי תפקידו כחבר הכנסת ולפעילותו הציבורית והפוליטית.
- (ב) חבר הכנסת רשאי לציין לצד שמו תואר שניתן לו כדין, לרבות תואר הנוגע להשכלה גבוהה, לסמיכה לרבנות או לתפקיד בכיר בצבא; חבר הכנסת לא יציג עצמו כבעל תואר שלא השלים או שלא ניתן לו כדין.

6 ק"ת התשס"א, עמ' 916.

- שימוש בדואר 23. (א) חבר הכנסת רשאי לשלוח בדואר מכתבים בפטור מתשלום לפי חוק החסינות, לרבות חוברות וחומר אחר, רק בעניינים הנוגעים למילוי תפקידו כחבר הכנסת ולפעילותו הציבורית והפוליטית.
- (ב) חבר הכנסת לא ישלח בדואר פטור מתשלום עיתונים, הודעות, פרסומים או פרסומת של אנשים או גופים אחרים, לרבות מפלגתו.
- (ג) חבר הכנסת לא יעביר לחבר כנסת אחר את זכותו לשלוח מכתבים בדואר פטור מתשלום.
- (ד) מכתב פטור מתשלום יישא על גבי המעטפה את שמו של חבר הכנסת השולח.
24. פנייה לרשות ציבורית או לגוף מעין שיפוטי
 חבר הכנסת לא יפנה לרשות ציבורית או לגוף מעין שיפוטי בעניין אישי, משפחתי או עסקי, שלו או של בן משפחתו, למעט פניות שגרתיות וסבירות בנסיבות העניין; פנה חבר הכנסת כאמור בעניין של בן משפחתו או בעניין של חבר מפלגתו, יציין זאת בפנייה.
25. פנייה לערכאה שיפוטית
 חבר הכנסת לא יפנה לבית משפט או לערכאה שיפוטית אחרת בעניין תלוי ועומד של גוף או אדם מסוים או בבקשה לשנות החלטה שהתקבלה כדן; אין בכלל זה כדי למנוע מחבר הכנסת להגיש תובענה או עתירה, להתגונן מפני תובענה או עתירה, או למסור עדות, לרבות עדות אופי בעניינו של אדם שיש לו עמו היכרות אישית, בפני בית משפט או ערכאה שיפוטית אחרת.

פרק ו' : ניגוד עניינים

26. מטרה – פרק ו'
 מטרת הכללים בפרק זה היא למנוע מצב של ניגוד עניינים, העלול לפגוע בשיקול הדעת של חבר הכנסת, בטובת הציבור ובאמון הציבור בכנסת, ולקדם ערכים של גילוי נאות ושקיפות בפעילותם של חברי הכנסת, והכול בהתחשב במאפיינים הייחודיים הכרוכים בכהונתם.
27. איסור ניגוד עניינים
 (א) חבר הכנסת לא ייזום טיפול בנושא שידוע לו שיש לו, לבן משפחתו או לחבר בני אדם שהוא קשור עמו טובת הנאה בו, לא יהיה שותף ליוזמה כאמור, ולא ישתתף בדיון במליאת הכנסת או בוועדה או בהצבעה בוועדה בנושא כאמור; השתתף חבר הכנסת בהצבעה במליאת הכנסת בנושא כאמור, יודיע במליאה לפני ההצבעה על ניגוד העניינים שהוא נמצא בו.
- (ב) לעניין סעיף זה לא יראו כניגוד עניינים טובת הנאה הנוגעת למפלגתו של חבר הכנסת או למגזר רחב שהוא משתייך אליו, כגון מקצוע, קהילה, עדה או אזור מגורים.

(ג) ועדת האתיקה רשאית להתיר לחבר הכנסת לפעול בניגוד להוראות סעיף קטן (א), מנימוקים מיוחדים, ובכפוף לחובות גילוי כפי שתקבע.

שימוש במידע 28. חבר הכנסת לא יעשה שימוש, במישרין או בעקיפין, בידיעה מוקדמת, במידע סודי או בכל מידע אחר שהגיע אליו במילוי תפקידו ואינם נחלת הכלל, להשגת טובת הנאה עבורו, עבור בן משפחתו או עבור חבר בני אדם שהוא קשור עמו.

הסדר ניגוד עניינים 29. ועדת האתיקה רשאית לערוך לחבר הכנסת הסדר ניגוד עניינים ולקבוע היתרים והגבלות שיחולו עליו במילוי תפקידו בשל חשש לניגוד עניינים.

פרק ז': עיסוק נוסף

7

מטרה – פרק ז' 30. מטרת הכללים בפרק זה היא להבטיח שחבר הכנסת יתמסר למילוי תפקידו בכנסת, יימנע ממצב של ניגוד עניינים בין תפקידו כחבר הכנסת ובין עיסוק אחר, וישמור על אמון הציבור בכנסת.

הגדרות – פרק ז' 31. בפרק זה, "עיסוק נוסף" – כל עיסוק נוסף על מילוי תפקידו כחבר הכנסת, בתמורה או ללא תמורה, לרבות עיסוק במקצוע, במשלח יד, בעסק או במסחר, כשכיר או כעצמאי, כמנהל או כדירקטור, באופן קבוע או חד-פעמי, לרבות בשיתוף עם אחר ובכלל זה עובד או שלוח, או ייצוג של אדם או גוף, ייעוץ לו או שדלנות למענו.

איסור עיסוק נוסף 32. חבר הכנסת לא יעסוק בעיסוק נוסף.

עיסוק מותר 33. על אף האיסור לעסוק בעיסוק נוסף, מותר לחבר הכנסת –

(1) לעסוק בהתנדבות וללא תמורה בפעילות בעלת אופי ציבורי, ובכלל זה לכהן בתפקיד נבחר או ניהולי בגוף ציבורי, ובלבד שהתקיימו כל אלה:

(א) חבר הכנסת קיבל מראש היתר מוועדת האתיקה, והיא רשאית להתנות את ההיתר בתנאים שתקבע;

(ב) חבר הכנסת לא יקבל כל תמורה עבור מילוי תפקידו בגוף הציבורי או בקשר למילוי תפקידו האמור;

(ג) חבר הכנסת לא יפנה לרשות ציבורית בבקשה לקבלת תמיכה כספית או טובת הנאה אחרת עבור הגוף הציבורי;

(ד) חבר הכנסת לא יעסוק בניהול הכספים של הגוף הציבורי ולא יפנה לתורמים לשם גיוס כספים לאותו גוף;

⁷ הוראות פרק זה מחייבות תיקון מקביל של חוק החסינות.

(2) לפעול או לשאת בתפקיד במסגרת מפלגה או תנועה פוליטית; פעילות כאמור תהיה ללא שכר, אולם חבר הכנסת רשאי לקבל מהמפלגה או מהתנועה הפוליטית לשם פעילותו זו משרד ושירותי משרד, רכב ונהג;

(3) להיות בעלים של נכס, או לקבל הכנסה מנכס בשיעור מקובל ובתשלום קבוע שאינו תלוי בהכנסות הנכס המושכר;

(4) להחזיק מניות או נייר ערך אחר, ובלבד שלא תהיה לו שליטה בתאגיד כמשמעותה בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968⁸;

(5) לקבל תמלוגים בשיעור מקובל עבור יצירה ספרותית, דרמטית, מוזיקלית או אמנותית שיצר או בשל היותו בעל פטנט;

(6) להיות חבר בקיבוץ, מושב שיתופי או כל אגודה שיתופית להתיישבות.

34. על אף האמור בסעיף 33, חבר הכנסת לא יעסוק בעיסוק מותר אם יש בו או צפוי שיהיה בו אחד מאלה:

(1) פגיעה בכבוד הכנסת או בכבוד חבריה, במעמדו כחבר הכנסת או בחובותיו כחבר הכנסת, לרבות החובה להקדיש את עיקר זמנו למילוי תפקידו כחבר הכנסת;

(2) חשש של ניצול לרעה או השגת כל יתרון או העדפה אישיים בשל היותו חבר הכנסת;

(3) אפשרות של ניגוד עניינים בין העיסוק הנוסף ובין תפקידו כחבר הכנסת.

35. איסור מינוי לתפקיד מטעם המדינה
חבר הכנסת לא יקבל על עצמו מינוי לתפקיד, בתמורה או ללא בתמורה, מטעם הממשלה, שר, סגן שר או נושא משרה בשירות המדינה או בשירות הציבורי, ולא ימשיך למלא תפקיד כזה לאחר שנבחר לכנסת.

36. תקופת מעבר לחבר כנסת חדש
(א) האיסור בדבר עיסוק נוסף של חבר הכנסת כאמור בפרק זה ייכנס לתוקף בתום שלושה חודשים מיום תחילת הכהונה של חבר הכנסת (בסעיף זה – תקופת המעבר).

(ב) מי שנבחר לכנסת ולא כיהן כחבר הכנסת ערב בחירתו יסיים בהקדם כל עיסוק נוסף קודם שהיה לו; חבר הכנסת כאמור לא יקבל על עצמו לפעול בעניין חדש במסגרת העיסוק הקודם, אלא יפעל רק לסיום הטיפול בעניינים קיימים במסגרת אותו עיסוק.

(ג) ועדת האתיקה מוסמכת, על יסוד בקשה מנומקת בכתב מאת חבר הכנסת, להאריך את תקופת המעבר בתנאים שתקבע, בהתחשב בנסיבות המקרה, ובלבד שהתקופה שתקבע לא תעלה על שלושה חודשים.

(ד) בתקופת המעבר, אף אם הוארכה, יחולו על חבר הכנסת הסייגים המפורטים בסעיף 34.

(ה) מי שנבחר לכנסת וערב בחירתו נכלל שמו בשם של תאגיד, חבר בני אדם או עסק כלשהו (בסעיף זה – תאגיד) שעמו היה קשור, יעשה את כל שביכולתו כדי ששמו יוסר ללא דיחוי משם התאגיד, אלא אם כן ועדת האתיקה אישרה את הותרת שמו, בהתחשב, בין היתר, באופי התאגיד, בקשר בין התאגיד ובין הכנסת ומשרדי הממשלה, ובחשש מפני ניגוד עניינים.

(א) חבר הכנסת רשאי לשהות בחופשה ללא תשלום (בסעיף זה – חל"ת) ממקום העבודה שבו עבד בסמוך לפני תחילת כהונתו, רק בתקופת כהונתה של הכנסת שבה החל לכהן ואם קיבל לכך היתר מוועדת האתיקה, ובלבד שלא יקבל כל תמורה ממקום העבודה ולא ימלא כל תפקיד בו; חבר הכנסת המעוניין לשהות בחל"ת יפנה לוועדת האתיקה בסמוך לאחר תחילת כהונתו, ויצרף לבקשה פרטים בדבר מקום העבודה ובדבר נוהלי השהייה בחל"ת בו.

(ב) ועדת האתיקה תדון ותחליט בבקשה לשהייה בחל"ת, והיא רשאית לאשרה בתנאים שתקבע; על חבר הכנסת השהייה בחל"ת יחולו הסייגים המפורטים בסעיף 34.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לחייב את מקום העבודה שבו עבד חבר הכנסת לפני תחילת כהונתו לאשר לו לשהות בחל"ת.

פרק ח' : מתנות וטובות הנאה

38. מטרה – פרק ח' מטרת הכללים בפרק זה היא להבטיח טוהר מידות, למנוע מראית עין של השפעה בלתי ראויה על חבר הכנסת ולשמור על אמון הציבור בכנסת.

39. הגדרות – פרק ח' – בפרק זה –

”ועדת המתנות” – הוועדה שמונתה לפי סעיף 44;

”מתנה” – לרבות כסף, שווה כסף, נכס, מוצר או שירות, שניתנו ללא תמורה;

”שדלן” – כהגדרתו בסעיף 65 לחוק הכנסת.

40. מתנה אסורה – חבר הכנסת לא יקבל, במישרין או בעקיפין, עבור עצמו, בן משפחתו או עובד שלו או של סיעתו, או באמצעותם, מתנה המוצעת בשל היותו חבר הכנסת;

יראו מתנה שניתנה לחבר הכנסת כמתנה שניתנה לו בשל היותו חבר הכנסת, אלא אם כן יש לנתינתה הסבר סביר אחר.

** הערה: תחילתו של סעיף זה - מהכנסת הבאה

41. סייג לאיסור על אף האמור בסעיף 40, אלה לא ייחשבו מתנה אסורה כאמור בסעיף 40 :
- (1) מתנה סבירה שניתנה לפי הנהוג בנסיבות העניין, וערכה אינו עולה על סכום של שלוש מאות שקלים חדשים ;
- (2) ספר, כתב עת או עיתון, לרבות מנוי לעיתון או לכתב עת ;
- (3) סיוע מקצועי בהתנדבות הניתן לחבר הכנסת בקשר למילוי תפקידו בכנסת; ואולם, אם הסיוע ניתן על בסיס קבוע או מתמשך או שהוא ייצוג חבר הכנסת בפני בית המשפט, לא יהיה חבר הכנסת רשאי לקבלו אלא אם כן ועדת האתיקה אישרה זאת מראש.
42. איסור קבלת מתנה חבר הכנסת לא יקבל, במישרין או בעקיפין, מתנה משדלן, עבור עצמו, בן משפחתו או עובד שלו או של סיעתו, או באמצעותם.
43. החזרת מתנה (א) חבר הכנסת שקיבל מתנה שאסור לקבלה, יחזירה מיד למי שנתנה, אם הנסיבות וזהות נותן המתנה מאפשרות זאת; ובמתנה שאין בה קניין, כגון שירות שהתקבל, ישלם חבר הכנסת לאוצר המדינה באמצעות הכנסת את שווייה או – אם השווי אינו ידוע – את השווי כפי שתקבע ועדת המתנות.
- (ב) אם בנסיבות המקרה אין אפשרות להחזיר את המתנה או לא ראוי לעשות כן ימסור חבר הכנסת את המתנה לכנסת, באמצעות ועדת המתנות, בתוך 15 ימים מיום שהתקבלה או מיום שנודע לו עליה, והיא תקום לקניין הכנסת.
- (ג) חבר הכנסת המוסר לכנסת מתנה שקיבל, או משלם לאוצר המדינה את שווייה ימסור לוועדת המתנות הודעה ובה פרטים אלה: שם נותן המתנה ותפקידו, מועד קבלת המתנה ונסיבותיה, תיאור המתנה ושווייה המשוער.
44. ועדת המתנות (א) יושב ראש הכנסת ימנה ועדה לטיפול במתנות בהרכב הקבוע לפי חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ס-1979.⁹
- (ב) אלה הסמכויות של ועדת המתנות:
- (1) להחליט, לבקשת חבר הכנסת, אם מתנה שקיבל או שהוא עשוי לקבל היא מתנה מותרת או מתנה שאסור לקבלה, ובמידת הצורך לקבוע שווי של מתנה ;
- (2) להחליט על דרך הטיפול במתנה שקמה לקניין הכנסת, ובכלל זה על שמירת המתנה בכנסת, הצגתה במשכן הכנסת לרבות במשרדו של חבר הכנסת או מסירתה לאפוטרופוס הכללי ;

⁹ ס"ח התש"ס, עמ' 2.

(3) להמליץ לוועדת האתיקה בדבר הקניית מתנה שאסור לקבלה לחבר הכנסת.

(ג) ועדת המתנות תנהל ספר מתנות, ובו רישום של כל המתנות וההודעות שקיבלה מחברי הכנסת, וכן רישום של כל החלטה שהתקבלה או פעולה שננקטה לגבי המתנה.

היתר ועדת האתיקה לעניין מתנות

45. 10 (א) ביקש חבר הכנסת כי תוקנה לו מתנה שאסור לקבלה, מראש או לאחר שנמסרה לו, יפנה בבקשה מנומקת לוועדת האתיקה, באמצעות ועדת המתנות.

(ב) ועדת האתיקה רשאית להתיר לחבר הכנסת לקבל מתנה שאסור לקבלה, בתנאים שתקבע, לרבות תשלום שווי המתנה מצדו לאוצר המדינה, אלא אם כן יש למתנה ערך בעבור המדינה או הכנסת מעבר לערך הכספי של המתנה, או אם יהיה בכך משום חשש לפגיעה או למראית עין של פגיעה בטוהר המידות.

(ג) ועדת האתיקה רשאית לבקש הערכת שמאי בדבר שווי המתנה שחבר הכנסת קיבל, או לקבוע את השווי בדרך אחרת, ולהחליט אם הוצאות השומה יוטלו על חבר הכנסת.

(ד) ועדת האתיקה רשאית להחליט על מתן היתר לחברי הכנסת לקבל או להציג מתנות מסוג מסוים, בתנאים שתקבע.

רכישת נכסים ציבוריים

46. חבר הכנסת לא ירכוש ולא יקבל נכס מרשות ציבורית, במישרין או בעקיפין, במחיר או בתנאים שאינם מוצעים לציבור.

עזרה רפואית והוצאות משפטיות

47. (א) חבר הכנסת רשאי לאסוף תרומות למימון עזרה רפואית עבורו או עבור בן משפחתו או למימון הוצאות משפטיות בעניין הקשור למילוי תפקידו כחבר הכנסת או כשר, אם קיבל לכך אישור מראש מאת ועדת האתיקה, לאחר שמצאה כי יש צורך מיוחד המצדיק איסוף תרומות.

(ב) אישרה ועדת האתיקה איסוף תרומות כאמור בסעיף קטן (א), תקבע את דרך האיסוף, והיא רשאית להתנות את ההיתר בתנאים שתקבע בהתחשב בנסיבות העניין, לרבות בדבר סכום מרבי וסביר לתרומה או בדבר עריכת הסדר ניגוד עניינים.

(ג) התרומות שנאספו ישמשו רק למטרה שעבורה נאספו ותרומות שנאספו בסכום הגבוה מהנדרש – יוחזרו לתורמים.

10 סעיף זה מחייב תיקון מקביל של חוק שירות הציבור (מתנות) או התקנות.

(ד) חבר הכנסת שאסף תרומות ימסור לוועדת האתיקה רשימה ובה פירוט של שמות התורמים וסכום כל תרומה, במועד שוועדת האתיקה תקבע ולא יאוחר מהמועד שבו הסתיים איסוף התרומות; ועדת האתיקה תפרסם את הפרטים שנמסרו לה באתר האינטרנט של הכנסת.

(ה) ועדת האתיקה רשאית להחליט כי תרומה שניתנה בסכום בלתי סביר או תרומה החורגת מכללים אלה, תוחזר, כולה או חלקה, לתורם.

קבלת הלוואה 48. חבר הכנסת לא ילווה כסף מאדם שאינו בן משפחתו או מגוף שאינו מורשה על פי דין לתת הלוואות, ולא ילווה כסף מגוף שמורשה על פי דין לתת הלוואות אם ההלוואה ניתנת בתנאים מיוחדים או חריגים שאינם מקובלים בשוק, והכול בלי שקיבל מראש את אישורה של ועדת האתיקה.

(ב) ועדת האתיקה תבחן את נסיבות מתן ההלוואה ואת תנאיה, והיא רשאית לקבוע תנאים לעניין קבלת ההלוואה והחזר.

פרק ט': השתתפות בכנסים, באירועים ובפעילויות בישראל ובחוץ לארץ

מטרה – פרק ט' 49. מטרת הכללים בפרק זה להבטיח כי השתתפות חברי הכנסת בכנסים, באירועים ובפעילויות ציבוריות אחרות תיעשה תוך שמירה טוהר המידות, ולמנוע השפעה בלתי ראויה על חבר הכנסת.

השתתפות בכנסים, 50. (א) חבר הכנסת רשאי להיענות להזמנה להרצות או להשתתף בכנס, באירוע או בפעילות אחרת בישראל שמארגן גוף ציבורי אף אם הם כרוכים בתשלום. באירועים ובפעילויות בישראל

(ב) חבר הכנסת לא יקבל כל תשלום מגוף ציבורי המארגן כנס, אירוע או פעילות אחרת, או מגורם אחר עבור הרצאתו או השתתפותו בהם, למעט מימון הוצאות נסיעה או טיסה, לינה וארוחות, בדומה ליתר המרצים או המשתתפים, עבורו ועבור יועץ פרלמנטרי אחד המתלווה אליו, והכול רק עבור הימים שבהם מתקיימים הכנס, האירוע או הפעילות, או בסמוך אליהם.

(ג) חבר הכנסת לא ירצה בכנס, באירוע או בפעילות אחרת המאורגנים על ידי גורם עסקי, בין יחיד ובין תאגיד, לא ישתתף בהם ולא ייתן להם חסות, לרבות בדרך של פרסום, אלא אם כן אישרה ועדת האתיקה את השתתפותו מטעמים מיוחדים הקשורים לאופי ולמטרה של הכנס, האירוע או הפעילות; ואולם חבר הכנסת רשאי להרצות או להשתתף בכנס, באירוע או בפעילות שמארגן מוסד אקדמי או גוף תקשורת, אף אם הוא פועל למטרות רווח.

(ד) התלווה בן משפחה לחבר הכנסת לכנס, לאירוע או לפעילות כאמור בסעיף זה, יהיו כל הוצאותיו של בן המשפחה, לרבות הוצאות נסיעה או טיסה, לינה וארוחות, על חשבון חבר הכנסת ולא על חשבון הגורם המזמין או הגורם המממן.

השתתפות באירועי 51.
תרבות וספורט

(א) חבר הכנסת אינו רשאי לקבל מינוי לאירועי תרבות וספורט, ואינו רשאי לקבל הזמנה לאירוע כאמור מגורם עסקי, אולם הוא רשאי לקבל הזמנה זוגית לאירוע תרבות או ספורט מאת גוף ציבורי, לרבות גוף שנתמך על ידי המדינה או רשות מקומית, ובכלל זה תיאטרון או קבוצת ספורט, ולכל היותר פעמיים בשנה מאותו גוף.

(ב) ועדת האתיקה רשאית להתיר לחבר הכנסת לקבל הזמנות כאמור בסעיף קטן (א) מעבר לאמור בו, בשל תפקידו המיוחד בכנסת הנוגע לאירוע שאליו הוזמן.

נסיעות לחוץ לארץ 52.
שאינן במימון
הכנסת

(א) חבר הכנסת רשאי להיענות להזמנה להרצות או להשתתף בכנס, באירוע או בפעילות אחרת בחוץ לארץ שמארגן גוף ציבורי, ובלבד שקיבל אישור לכך מראש של ועדת האתיקה; חבר הכנסת לא ירצה בכנס, באירוע או בפעילות אחרת בחוץ לארץ שמארגן גורם עסקי, לא ישתתף בהם ולא ייתן להם חסות, לרבות בדרך של פרסום; לעניין זה לא יראו מוסד אקדמי או גוף תקשורת כגורם עסקי, אף אם הוא פועל למטרות רווח.

(ב) ועדת האתיקה תדון במתן אישור נסיעה לחוץ לארץ כאמור בסעיף קטן (א) על יסוד בקשה בכתב של חבר הכנסת ובה פירוט של מטרת הנסיעה ותכנית הנסיעה, זהות הגורם המזמין והגורם המממן ופרטי המימון; חבר הכנסת יצרף לבקשתו את ההזמנה לנסיעה.

(ג) בדיוניה כאמור בסעיף קטן (ב) תשקול ועדת האתיקה בעיקר את החשש לניגוד עניינים או לפגיעה במעמדו או במילוי תפקידו של חבר הכנסת, ולא תאשר נסיעה במימון גורם עסקי ישראלי או זר, בין יחיד ובין תאגיד.

(ד) חבר הכנסת הנוסע לחוץ לארץ באישור ועדת האתיקה לא יקבל כל תשלום מהגורם המזמין, מהגורם המממן או מגורם אחר עבור הרצאתו, השתתפותו או שירות אחר שייתן, למעט מימון הוצאות נסיעה, טיסה לינה וארוחות, והכול רק עבור הימים שבהם מתקיימת פעילות ציבורית או בסמוך אליהם.

(ה) חבר הכנסת הנוסע לחוץ לארץ באישור ועדת האתיקה לא יקבל כל טובת הנאה מחברת התעופה שהוא טס בה, ובין היתר הטבה הניתנת בדרך של חברות במועדון או צבירת נקודות.

(ו) חבר הכנסת הנוסע לחוץ לארץ באישור ועדת האתיקה רשאי לבקש מהוועדה כי תאשר שהגורם המממן את נסיעתו יממן גם את הצטרפותו לנסיעה של אחד מיועציו הפרלמנטריים; ועדת האתיקה תאשר בקשה כאמור רק במקרים יוצאי דופן, בהתחשב בין היתר בתכנית הנסיעה, ביעד ובצרכים מיוחדים של חבר הכנסת.

(ז) התלווה בן משפחה לחבר הכנסת לנסיעה לחוץ לארץ, יהיו כל הוצאותיו של בן המשפחה, לרבות הוצאות נסיעה או טיסה, לינה וארוחות, על חשבון חבר הכנסת ולא על חשבון הכנסת, הגורם המזמין או הגורם המממן.

(ח) שר או סגן שר המבקש כי חבר הכנסת ייסע לחוץ לארץ או המבקש לצרף חבר הכנסת לנסיעתו לחוץ לארץ, יפנה מראש בבקשה מנומקת בכתב לוועדת האתיקה ויבקש את אישורה; בקשה כאמור תוגש על יסוד שיקולים ענייניים הנוגעים לנסיעה ולמטרותיה.

(ט) סעיף זה לא יחול על נסיעות שרים וסגני שרים, ויחולו עליהם לעניין זה הוראות והנחיות שנקבעו על ידי גורמי הממשלה המוסמכים לכך, ובכלל זה היועץ המשפטי לממשלה ומבקר המדינה.

פרק י': הצהרת הון

53. מטרת הכללים בפרק זה היא להגן על טוהר המידות.

54. הצהרת הון (א) בתוך שישים ימים מיום שהיה לחבר הכנסת, וכל אימת שחל שינוי של ממש בתוכן הצהרתו, וכן בתוך שישים ימים לאחר סיום כהונתו כחבר הכנסת, יגיש חבר הכנסת לוועדת האתיקה, על גבי טופס שתקבע הוועדה, הצהרה ובה פרטים אלה:

(1) ההון, הנכסים, הזכויות, ההתחייבויות והחובות שיש לחבר הכנסת ולקרוביו בישראל ובחוץ לארץ; בהצהרה יצוינו סוגי הנכסים וערכם בעת רכישתם;

(2) מקורות ההכנסה של חבר הכנסת וקרוביו וסכומי ההכנסה.

(ב) חבר הכנסת שנבחר לתקופת כהונה רצופה נוספת, ואינו חייב בהגשת הצהרת הון כאמור בסעיף קטן (א), יגיש לוועדת האתיקה, בתוך שישים ימים מיום היבחרו לתקופת כהונה נוספת, הצהרה שלפיה לא חל שינוי של ממש בתוכן הצהרתו הקודמת.

(ג) מי שחברותו בכנסת הושעתה לפי סעיף 42ב(א) לחוק-יסוד: הכנסת¹¹, יגיש הצהרת הון, כאמור בסעיף קטן (א), בתוך שישים ימים מיום שחזר למלא את משרתו לפי סעיף 43(ב) לחוק היסוד.

(ד) יושב ראש ועדת האתיקה רשאי, אם סבר כי הנסיבות מצדיקות זאת, להאריך את המועד להגשת ההצהרה מפעם לפעם, לתקופה שלא תעלה על שלושים ימים, ובלבד שהתקופה הכוללת של ההארכות לא יעלה על תשעים ימים.

(ה) חבר הכנסת יצרף להצהרת ההון אישור של רואה חשבון שלפיו הצהרת ההון מולאה כנדרש, או יבקש כי ועדת האתיקה תעביר את הצהרת ההון לעיונו של היועץ המשפטי לכנסת, שיבדוק אם ההצהרה מולאה בהתאם לכללים אלה וינחה את חבר הכנסת בדבר תיקונים והשלמות, ככל שיידרשו.

(ו) (1) הצהרות ההון של חברי הכנסת יישמרו בסודיות ואין לגלות כל פרט מהן, אלא בהסכמתו או על פי בקשתו של חבר הכנסת המצהיר, או על פי צו של בית משפט.

(2) אישור רואה החשבון או הנחיית היועץ המשפטי לכנסת כאמור בסעיף קטן (ה), לפי העניין, יועברו לעיונה של ועדת האתיקה.

(ז) ועדת האתיקה תדון ותחליט בעניינו של חבר הכנסת שלא הגיש הצהרת הון בהתאם לכללים אלה או הגישה באיחור; דיון כאמור יתקיים גם בעניינו של מי שחדל לכהן כחבר הכנסת, ובלבד שטרם חלפה שנה מהמועד שבו היה חייב להגיש את הצהרת ההון.

(ח) הוראות סעיף זה יחולו רק על מי שכיהן כחבר הכנסת לפחות שישים ימים.

(ט) סעיף זה לא יחול על הצהרות הון של שרים וסגני שרים, ויחולו עליהם לעניין זה הוראות והנחיות שנקבעו על ידי גורמי הממשלה המוסמכים לכך, ובכלל זה היועץ המשפטי לממשלה ומבקר המדינה.

(י) בסעיף זה, "קרוב" – בן זוג, ילד קטין או כל קרוב משפחה שפרנסתו על חבר הכנסת.

פרק י"א: ממלאי תפקידים בכנסת

55. מטרה – פרק י"א – מטרת הכללים בפרק זה היא להבטיח שממלאי תפקידים בכנסת ימלאו את תפקידם באופן ראוי.

56. יושב ראש הכנסת (א) יושב ראש הכנסת ינהל את ענייני הכנסת באופן ממלכתי, ישמור על מעמדה, כבודה ועצמאותה, יפעל כדי שהכנסת תמלא את תפקידיה באופן תקין ויעיל ויעשה לטיפול אמון הציבור בכנסת.

(ב) יושב ראש הכנסת מייצג את הכנסת על כל סיעותיה, ובהונתו ינהג בסיעות ובכל חברי הכנסת בכבוד, בשוויון ובהגינות.

(ג) הוראות סעיף זה יחולו גם על סגן ליושב ראש הכנסת המנהל את ישיבת הכנסת או הממלא את אחד מתפקידי יושב ראש הכנסת.

57. יושב ראש ועדה (א) יושב ראש ועדה ינהג בכל חברי הוועדה בכבוד, בשוויון ובהגינות.

(ב) יושב ראש ועדה יבטיח יחס של כבוד לעובדי הכנסת ולמוזמנים לישיבות הוועדה.

(ג) יושב ראש ועדה ינהג בממלכתיות וככל האפשר באיזון בקביעת המוזמנים לישיבות הוועדה ובאופן ניהולן.

פרק י"ב: ועדת האתיקה

58. מטרה – פרק י"ב – מטרת הכללים בפרק זה היא להסדיר את מינויה ואת פעילותה של ועדת האתיקה, באופן שיאפשר לה לפעול כראוי.

59. מינוי ועדת האתיקה¹² (א) יושב ראש הכנסת ימנה ועדת אתיקה ובה חמישה חברי הכנסת שאינם שרים או סגני שרים, ויקבע את היושב ראש שלה מקרב חבריה.

(ב) במינוי חברי ועדת האתיקה יתחשב יושב ראש הכנסת, בין השאר, בהרכב הסיעתי של הכנסת, תוך מתן ייצוג הולם לסיעות האופוזיציה, וכן בתכונות הנדרשות לכהונה בוועדת האתיקה, ובתפקידים אחרים שחבר הכנסת שהוא מבקש למנותו לוועדה ממלא בכנסת.

(ג) חברי ועדת האתיקה ימונו למשך תקופת כהונתה של הכנסת שבה מונו, אך כהונתם תפקע עם מינוים לתפקיד של שר או סגן שר.

¹² סעיף זה מחייב תיקון מקביל של חוק החסינות.

(ד) על אף האמור בסעיף קטן (ג), חל שינוי בהשתייכות של חבר ועדת האתיקה לסיעה מסיעות הקואליציה או לסיעה מסיעות האופוזיציה כך שאין עוד ייצוג הולם לסיעות אלה, ישנה יושב ראש הכנסת את הרכב הוועדה.

סייגים למינוי חבר 60. יושב ראש הכנסת לא ימנה לחבר בוועדת האתיקה את מי שהיועץ המשפטי לממשלה מסר כתב אישום נגדו כאמור בסעיף 4(א) לחוק החסינות, בין אם נקבע כי תהיה לו חסינות בפני דין פלילי ובין אם לאו, או שמתקיימים נגדו הליכים פליליים כהגדרתם בסעיף 7(א) לחוק הכנסת, וכן את מי שהורשע בפסק דין סופי בעבירה פלילית, בין בהיותו חבר הכנסת ובין לפני כן, וטרם חלפו עשר שנים מיום שפסק הדין נעשה סופי או מיום שגמר לרצות את עונשו, לפי המאוחר.

העברה מכהונה של 61. (א) נמסר נגד חבר ועדת האתיקה כתב אישום כאמור בסעיף 4(א) לחוק החסינות או הורשע חבר הוועדה במהלך כהונתה של אותה כנסת בעבירה פלילית, יחדל לכהן בוועדת האתיקה.¹³

(ב) הטילה ועדת האתיקה על חבר הכנסת עיצום כאמור בסעיף 80(6) או (7) לתקופה העולה על חודשיים, באותה הכנסת, יחדל לכהן בוועדת האתיקה.

(ג) בלי לגרוע מהוראות סעיף 80(9), הטילה ועדת האתיקה על חבר ועדת האתיקה עיצום כאמור בסעיף 80 יותר מפעם אחת באותה הכנסת, רשאי יושב ראש הכנסת להעבירו מתפקידו בוועדה.

ממלא מקום 62. (א) יושב ראש הכנסת רשאי למנות ממלא מקום אחד מסיעות הקואליציה וממלא מקום אחד מסיעות האופוזיציה, שימלאו, בהתאמה, את מקום חברי ועדת האתיקה מסיעות כאמור בהיעדרם או אם נפסלו מלהשתתף בדיון; על ממלא מקום יחולו הוראות סעיף 61.

(ב) יושב ראש ועדת האתיקה רשאי למנות לו ממלא מקום מקרב חברי הוועדה שינהל בהיעדרו ישיבה מסוימת של הוועדה.

(ג) נפסל יושב ראש ועדת האתיקה מלהשתתף בישיבת ועדת האתיקה, ימנה יושב ראש הכנסת את אחד מחברי ועדת האתיקה כיושב ראש לאותו דיון או לתקופת הפסלות.

אי-תלות 63. חבר ועדת האתיקה ימלא את תפקידו כחבר הוועדה באופן עצמאי ויונחה על ידי שיקולי אתיקה בלבד.

13 סעיף זה מחייב תיקון של סעיף 137 לתקנון או ביטולו.

64. (א) חבר ועדת האתיקה יפסול עצמו מלהשתתף בדיון בוועדת האתיקה, ביוזמתו או לפי בקשה מנומקת מאת חבר הכנסת שהוועדה דנה בעניינו, אם סבר כי קיימות נסיבות שיש בהן כדי ליצור חשש ממשי למשוא פנים בדיון.
- (ב) נטענה טענת פסלות נגד חבר ועדת האתיקה, יחליט לגביה חבר הוועדה לאלתר ולפני שישתתף בכל דיון או החלטה אחרים.
- (ג) על החלטה של חבר ועדת האתיקה בדבר פסלותו רשאי חבר הכנסת שהוועדה דנה בעניינו לערור בפני יושב ראש הכנסת, והוא יחליט בעניין.

65. ועדת האתיקה – תפקידי ועדת האתיקה

- (1) תדון בקובלנות שהוגשו נגד חברי הכנסת;
- (2) תיתן חוות דעת בענייני אתיקה של חברי הכנסת, לרבות חוות דעת מקדימות ולרבות בעניינים שאין עליהם הוראה בכללים אלה;
- (3) תפעל לטיפול האתיקה של חברי הכנסת ולהטמעת כללים אלה בקרב חברי הכנסת, בין היתר באמצעות פרסום חוות דעת, החלטות וחומר נוסף הנוגע לאתיקה של חברי הכנסת;
- (4) תמליץ על תיקונים לחקיקה בתחום האתיקה של חברי הכנסת ולכללים אלה.

66. (א) ועדת האתיקה רשאית, במקרים חריגים, לתת לחבר הכנסת אישור בכתב לנהוג בעניין מסוים שלא לפי כללים אלה, בתנאים או בלא תנאים (בסעיף זה – אישור חריגה).

(ב) חבר הכנסת המבקש אישור חריגה יגיש לוועדת האתיקה בקשה מנומקת בכתב, ובה יציג את כל העובדות הנוגעות לעניין ויפרט את הנסיבות המיוחדות המצדיקות מתן אישור חריגה.

(ג) ועדת האתיקה תיתן אישור חריגה רק אם לדעתה לא יהיה במתן האישור משום פגיעה או מראית עין של פגיעה בכבוד הכנסת, בטוהר המידות או באמון הציבור בכנסת, וקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות סטייה מכללים אלה, ובלבד שהסטייה מהכללים תהיה במידה שאינה עולה על הנדרש.

(ד) ועדת האתיקה רשאית לבטל או לשנות אישור חריגה שנתנה, או לקבוע לו תנאים, כפי שתמצא לנכון.

67. דרכי עבודתה של ועדת האתיקה (א) ועדת האתיקה תקבע נהלים לעבודתה, ובכלל זה נהלים להגשת קובלנות ולדיון בהן, ואת סדרי עבודתה, ככל שלא נקבעו בחוק או בכללים אלה.

(ב) ועדת האתיקה לא תהיה כפופה לדיני הראיות, ובכל עניין של ראיות וסדרי דיון שלא נקבע בכללים אלה היא תפעל בדרך שתיראה לה מועילה וטובה לעשיית צדק.

(ג) המניין החוקי בישיבות ועדת האתיקה הוא שלושה מחבריה, ובהם יושב ראש הוועדה או ממלא מקומו שמונה לפי סעיף 62.

(ד) מונה חבר הכנסת לחבר ועדת האתיקה במהלך דיון מסוים לשם אותו דיון, בשל נבצרות או פסלות של חבר הוועדה, או מטעם אחר, רשאית הוועדה לדון מהשלב שאליו הגיעה בהרכבה הקודם או מכל שלב אחר שייראה לה מועיל וטוב לעשיית צדק.

(ה) ועדת האתיקה תפרסם את ההחלטות ואת חוות הדעת שנתנה בדרך שתקבע, אלא אם כן החליטה שאין עניין לציבור בפרסום החלטה או חוות דעת, והיא רשאית לפרסם כל החלטה או חוות דעת באופן מלא או תמציתי, בנוסח שתקבע, בציון שמו של חבר הכנסת הנוגע לעניין או בלא ציון שמו, והכול כפי שתמצא לנכון בנסיבות העניין.

(ו) דיוני ועדת האתיקה, לרבות המסמכים והפרוטוקולים של הוועדה יהיו חסויים; הוועדה לא תפרסם דבר הנוגע לדיון בקובלנה, אולם היא רשאית להחליט על פרסום או מסירה של מידע כאמור, כולו או חלקו, בתנאים שתקבע.

68. יועץ משפטי לכנסת ישמש כיועץ המשפטי לוועדת האתיקה, והוא רשאי להיעזר לשם כך בעובד הלשכה המשפטית של הכנסת.

69. סמכות לפני מינוי ועדת האתיקה נבחרה כנסת וטרם מונתה ועדת אתיקה, תהיה ליושב ראש הכנסת או ליושב ראש הכנסת בפועל, לפי העניין, הסמכות המוקנית לוועדת האתיקה לפי סעיפים 50, 52 ו-54(ד), בעניינים שאינם סובלים דיחוי.

פרק י"ג: קובלנות

70. מטרה – פרק י"ג מטרת הכללים בפרק זה היא להסדיר טיפול הוגן ויעיל בקובלנות נגד חברי הכנסת בשל הפרת כללים אלה.

- הגשת קובלנה 71. (א) כל אדם או גוף רשאי להגיש לוועדת האתיקה קובלנה נגד חבר הכנסת בשל הפרה של כלל מכללים אלה או אי-קיום החלטה של ועדת האתיקה.
- (ב) קובלנה תוגש בכתב, ויצוינו בה שם הקובל ודרכי יצירת קשר עמו; בקובלנה יפורטו העובדות שביסוד הקובלנה ויצורפו לה או יצוינו בה הראיות להוכחת האמור בה; ועדת האתיקה רשאית לבקש מהקובל מידע או מסמכים נוספים.
- דחייה על הסף 72. (א) הוגשה קובלנה, רשאית ועדת האתיקה לדחותה על הסף אם מצאה שהיא קנטרנית או טרדנית, שאין לה בסיס בעובדות, שאין היא מראה הפרה של כללים אלה או שאין בבירורה עניין לציבור.
- (ב) ועדת האתיקה רשאית לדחות קובלנה אם הקובל פרסם את דבר הגשתה ברבים.
- זכות טיעון לנקבל 73. ועדת האתיקה תכריע בקובלנה רק לאחר שניתנה לחבר הכנסת הנקבל הזדמנות להשמיע את טענותיו בכתב או בעל-פה ולהביא את ראיותיו בפניה; חבר הכנסת הנקבל רשאי להיות מיוצג על ידי עורך דין או על ידי חבר כנסת אחר.
- דחיית דיון בקובלנה בשל בחירות 74. ועדת האתיקה לא תדון בקובלנה נגד חבר הכנסת בתקופה של שישים הימים שלפני יום הבחירות לכנסת, או לפני יום בחירות מקדימות שחבר הכנסת הנקבל מתמודד בהן אם מועד זה היה ידוע לה, אלא אם כן מצאה כי יש נסיבות מיוחדות לקיום הדיון; אין בהוראה זו כדי למנוע את קיום הדיון לאחר הבחירות האמורות; בסעיף זה, "בחירות מקדימות" – כהגדרתן בסעיף 28 לחוק המפלגות, התשנ"ב–1992¹⁴.
- חזרה מקובלנה 75. חזר קובל מקובלנתו לא תדון ועדת האתיקה בקובלנה; ואולם, הוועדה רשאית להמשיך לדון בקובלנה אם מצאה כי יש הפרה לכאורה של כללים אלה ועניין לציבור המצדיק את המשך בירור הקובלנה.
- קובלנה נגד חבר הכנסת שחדל לכהן 76. הוגשה קובלנה נגד חבר הכנסת והוא חדל לכהן כחבר הכנסת לאחר הגשת הקובלנה, לא תדון ועדת האתיקה בקובלנה; ואולם, הוועדה רשאית להמשיך לדון בקובלנה אם מצאה כי יש הפרה לכאורה של כללים אלה ועניין לציבור המצדיק את המשך בירור הקובלנה.
- סיום דיון בקובלנה 77. (א) ועדת האתיקה תפעל לקיים את הדיון בקובלנה ולסיימו במועד מוקדם ככל האפשר.

14 ס"ח התשנ"ב, עמ' 190.

(ב) הוגשה קובלנה בסמוך תום תקופת כהונתה של הכנסת, תפעל ועדת האתיקה לסיים את הדיון בקובלנה לפני תום תקופת כהונתה של אותה הכנסת; לא הסתיים הדיון כאמור, תובא הקובלנה בפני ועדת האתיקה בכנסת החדשה, והיא תחליט לגביה בכפוף להוראות סעיף 76.

פרק י"ד: עיצומים

מטרה – פרק י"ד 78. מטרת הכללים בפרק זה היא להקנות לוועדת האתיקה סמכות להטיל עיצומים במידה הנדרשת לשמירה יעילה על כללים אלה.

הגדרות – פרק י"ד 79. בפרק זה –

"תפקיד מיוחד" – יושב ראש הכנסת, ראש האופוזיציה, סגן ליושב ראש הכנסת, יושב ראש ועדה, חבר ועדת האתיקה, חבר בוועדה כהגדרתה בסעיף 6(א) לחוק הכנסת, או חבר באסיפה הבוחרת לפי סעיף 8 לחוק הרבנות הראשית לישראל, התש"ם-1980¹⁵;

"תשלומים אחרים" – תשלומים המשולמים על ידי הכנסת מכוח פרק ט' לחוק הכנסת ומכוח חוק גמלאות לנושאי משרה ברשויות השלטון, התשכ"ט-1969¹⁶.

עיצומים¹⁷ 80. קבעה ועדת האתיקה ברוב קולות של כל חבריה כי חבר הכנסת הפר כלל מכללים אלה או לא קיים החלטה של ועדת האתיקה, רשאית היא להטיל עליו אחד או יותר מעיצומים אלה, ותקבע את המועד שבו תתחיל ותסתיים תקופת העיצום:

(1) הערה;

(2) אזהרה;

(3) נזיפה;

(4) נזיפה חמורה;

(5) שלילת הזכות לקבל רשות דיבור במליאה או בוועדות הכנסת, כולן או חלקן, לתקופה שלא תעלה על עשרה ימי ישיבות של הכנסת, ויכול שהוועדה תקבע שלילת שכר ותשלומים אחרים בהתקיים הוראות פסקה (10), בעד התקופה שקבעה או חלק ממנה;

15 ס"ח התש"ם, עמ' 90.

16 ס"ח התשכ"ט, עמ' 98.

17 נושא העיצומים מחייב תיקון מקביל של חוק החסינות.

(6) הגבלות על פעילות כחבר הכנסת, לרבות איסור להגיש הצעות חוק, הצעות לסדר היום, שאילתות וכיוצא באלה, ולמעט הגבלות בדבר הזכות להצביע, הכול כפי שתקבע הוועדה ולתקופה שתקבע, ובלבד שהתקופה כאמור לא תעלה על שישה חודשים, ויכול שהוועדה תקבע שלילת שכר ותשלומים אחרים בהתקיים הוראות פסקה (10), בעד התקופה שקבעה או חלק ממנה שלא יעלה על חודשיים ;

(7) הרחקה משיבות המליאה או ועדות הכנסת לתקופה שלא תעלה על שישה חודשים, ובלבד שחבר הכנסת יהיה רשאי להיכנס לשיבה לצורך הצבעה בלבד, ויכול שהוועדה תקבע שלילת שכר ותשלומים אחרים בהתקיים הוראות פסקה (10), בעד התקופה שקבעה או חלק ממנה שלא יעלה על חודשיים ;

(8) המלצה כי חבר הכנסת לא ייבחר ולא ימונה, בתקופת כהונתה של אותה הכנסת, או בתקופה קצרה יותר, לתפקיד מיוחד ;

(9) קביעה כי חבר הכנסת המכהן בתפקיד מיוחד נהג באופן שאינו הולם את מעמדו, והמלצה כי מי שבחר או מינה את חבר הכנסת לתפקיד המיוחד יחליט על סיום כהונתו בתפקיד זה ;

(10) שלילת שכר ותשלומים אחרים, בשיעור ובתנאים שהוועדה תקבע, ובלבד שתקופת השלילה לא תעלה על שכר של חודשיים, אולם ועדת האתיקה לא תטיל על חבר הכנסת עיצום לפי פסקה זו אלא אם כן הטילה עליו, בתקופת כהונתה של אותה הכנסת, עיצום מהעיצומים המפורטים בפסקאות (1) עד (9) או עיצום על-תנאי.

81. שלילת שכר בשל היעדרות קבעה ועדת האתיקה ברוב קולות של כל חבריה כי חבר הכנסת נעדר מהכנסת ללא הצדק סביר בניגוד להוראות סעיף 8(ד), תישלל זכותו לשכר עבור ימי ההיעדרות ללא הצדק סביר ; אין בכך כדי לשלול את הסמכות להגיש קובלנה ולדון בקובלנה נגד חבר הכנסת על הפרת הכלל בדבר החובה להשתתף בשיבות הכנסת ובישיבות ועדותיה באופן סדיר כאמור בסעיף 8(ב).

82. התנצלות ועדת האתיקה רשאית להציע לחבר הכנסת הנקבל כי יתנצל במליאת הכנסת בנוסח שתאשר הוועדה, במקום עיצום או נוסף על עיצום, או לפעול באופן אחר שיוביל ליישוב המחלוקת בינו ובין הקובל.

עיצום על-תנאי 83. החליטה ועדת האתיקה להטיל עיצום כאמור בסעיפים 80(5), (6), (7), (9) או (10), או 81, רשאית היא להורות כי העיצום, כולו או חלקו, יהיה על-תנאי, לתקופה שתקבע הוועדה, ובלבד שתקופה זו לא תימשך לאחר תום תקופת כהונתה של אותה הכנסת; הוטל עיצום על-תנאי, לא יופעל העיצום אלא אם כן קבעה ועדת האתיקה כי חבר הכנסת הפר את התנאי בתוך התקופה שקבעה.

פרק ט"ו: הוראות שונות

84. תיקון הכללים¹⁸ (א) הכנסת, לפי הצעת ועדת הכנסת, רשאית לתקן כללים אלה.
- (ב) הגיש חבר הכנסת לוועדת הכנסת הצעה לתיקון כללים אלה, תבקש ועדת הכנסת חוות דעת על ההצעה מאת ועדת האתיקה.
- (ג) הצעת ועדת הכנסת בדבר תיקון כללים אלה תונח על שולחן הכנסת וכל חבר הכנסת או שר רשאי, בתוך 14 ימים, להגיש ליושב ראש ועדת הכנסת השגה בכתב על התיקון המוצע.
- (ד) ועדת הכנסת תדון בהשגות שהוגשו ובסיום דיוניה תניח שוב על שולחן הכנסת את ההצעה לתיקון כללים אלה בנוסח שקיבלה.
85. פרסום הכללים (א) כללים אלה, וכל תיקון להם, יפורסמו ברשומות ובאתר האינטרנט של הכנסת.
- (ב) כללים אלה יונחו על שולחן הכנסת בתחילת כהונתה של כל כנסת, ויובאו לידיעתם של חברי כנסת שהחלו לכהן לאחר מכן.
- (ג) נהלים וסדרי עבודה שקבעה ועדת האתיקה יובאו לידיעת חברי הכנסת, ויפורסמו באתר האינטרנט של הכנסת ובכל דרך אחרת שתקבע ועדת האתיקה.

פרק ט"ז: תחילה והוראות מעבר

86. תחילה וביטול כללי האתיקה תחילתם של כללים אלה ביום י' בטבת התשע"ה (1 בינואר 2015), ובמועד זה בטלים כללי האתיקה לחברי הכנסת¹⁹ (להלן – הכללים הבטלים); על אף האמור, תחילתו של סעיף 37 ביום תחילת כהונתה של הכנסת העשרים, ובמועד זה בטל סעיף 13 לכללים הבטלים.

18 העובדה שכללי האתיקה מאושרים ע"י הכנסת מחייבת תיקון של חוק החסינות.
19 י"פ התשמ"ד, עמ' 842; התשס"ד, עמ' 2000.

סייגים לתחולה 87. (א) הוראות סעיפים 8(ד)(1), 33, 34, 36(ג) ו-8(ד), 44, 59(א) ו-8(ב), ו-84, לעניין היעדרות ללא הצדק סביר, איסור עיסוק נוסף וסייגים לעיסוק מותר, תקופת מעבר לחבר כנסת חדש, מתנות, הרכב ועדת האתיקה ותיקון הכללים, לא יחולו כל עוד הן סותרות את הוראות חוק החסינות או חוק שירות הציבור (מתנות), התש"ם-1979.

(ב) לא יוטל עיצום המנוי בסעיף 80 או 81, אלא אם כן נקבע העיצום בחוק החסינות או לפיו.

הוראות מעבר 88. (א) מינוים של חברי ועדת האתיקה המכהנים ערב תחילתם של כללים אלה, יעמוד בתוקפו עד למינוי חברים חדשים לוועדת האתיקה לפי כללים אלה.

(ב) דיון בקובלנה שהוגשה לוועדת האתיקה ערב תחילתם של כללים אלה וטרם הסתיים, יימשך לפי הכללים הבטלים.
